

Wekelijkse duiding COVID-19-epidemie door het COVID-19-responsteam (RT)

Centrum Infectieziektebestrijding (CIb)
27 september 2022

RIVM
A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

Samenvatting

Afgelopen week steeg in Infectieradar het deel van de deelnemers met COVID-19-achtige klachten (4,6%) opnieuw ten opzichte van de week ervoor (3,1%). Het aantal aan de GGD gemelde personen met een positieve coronatestuitslag (SARS-CoV-2) steeg (+39%) vergeleken met de week ervoor. Het aantal bij de GGD geteste personen steeg ook (+27%). Het reproductiegetal op basis van meldingen van positieve testen lag op 13 september op 1,03 (0,96 – 1,11). Het aantal nieuwe ziekenhuisopnames van patiënten met SARS-CoV-2 steeg sterk (+34%) vergeleken met de week ervoor. Het aantal nieuwe patiënten met SARS-CoV-2 op de IC bleef relatief laag met 16 opnames (-11%), waar dat vorige week 18 opnames waren. In het rioolwater steeg de landelijk gemiddelde virusvracht in week 37 (12-18 september) zeer licht met 0,3%. In de eerste helft van week 38 (19-21 september) was er een lichte stijging van 6,3%. De omikronvariant BA.5 werd in het rioolwater nog steeds het meest gedetecteerd.

LCI
T +31 88 689 7000
lci@rivm.nl

In de kiemsurveillance ziet het RIVM verschillende varianten van omikron. BA.5 is sinds juni de dominante variant in Nederland. BA.4.6 is sinds juni al te zien in de kiemsurveillance. De afgelopen weken nam deze variant toe. Dat geldt ook voor de variant BA.2.75. Het is nog te vroeg om te kunnen inschatten of dit zal leiden tot een toename in het aantal corona-infecties, los van de verwachte toename door het seizoenseffect.

Conclusie en duiding

Het aantal mensen met COVID-19-achtige klachten nam iets toe in de afgelopen week, net als het aantal afgenomen testen en mensen met een positieve testuitslag. In het rioolwater nam de gemiddelde virusvracht in de afgelopen weken zeer licht toe. Het aantal ziekenhuisopnames steeg met 34%, maar het aantal IC-opnames nam niet toe.

Er lijkt een toename te zijn van twee subvarianten van de omikronvariant in de kiemsurveillance: BA4.6 en BA2.75. De prognose voor verdere ontwikkeling van het aandeel van BA.4.6 en BA.2.75 op basis van de meest recente gegevens uit de kiemsurveillance suggereert dat een van deze twee varianten mogelijk later dit jaar dominant kan worden. Maar de onzekerheidsmarge is nog erg groot. Het zou ook kunnen dat meerdere varianten, inclusief BA.2.75 en BA.4.6, naast elkaar blijven circuleren.

De circulatie van SARS-CoV-2 is toegenomen. Dit komt door een seizoenseffect, hoewel de rol van de opkomst van verschillende subvarianten van omikron ook niet uitgesloten kan worden. Het RIVM blijft goed volgen hoe de situatie zich de komende weken verder gaat ontwikkelen.

Advies coronathermometer stand

Het Responsteam adviseert coronathermometer: stand 1.

Het Responsteam komt tot de conclusie dat de thermometer op dit moment op stand 1 blijft staan: Beperkte druk op zorgketen en samenleving; zonder (aanvullende) maatregelen geen risico op significante impact op druk op de zorg en ziektelast verwacht.

Advies

Gezien de duidelijke toename van circulatie van het virus en de recente stijging van het aantal ziekenhuisopnames is extra aandacht voor een goede naleving van de basismaatregelen nodig om verdere toename van circulatie te beperken. Een zo hoog mogelijk opkomst voor de vaccinatiecampagne dit najaar is erg belangrijk. Daarnaast is het belangrijk om de aanvullende adviezen voor kwetsbaren bij deze groep onder de aandacht brengen.

Signalen

A) Epidemiologische situatie

Afgelopen week steeg in Infectieradar het deel van de deelnemers met COVID-19-achtige klachten (4,6%) opnieuw ten opzichte van de week ervoor (3,1%). Het aantal aan de GGD gemelde personen met een positieve coronatestuitslag (SARS-CoV-2) steeg (+39%) vergeleken met de week ervoor. Het aantal bij de GGD geteste personen steeg ook (+27%). Het reproductiegetal op basis van meldingen van positieve testen lag op 13 september op 1,03 (0,96 – 1,11). Het aantal nieuwe ziekenhuisopnames van patiënten met SARS-CoV-2 steeg sterk (+34%) vergeleken met de week ervoor. Het aantal nieuwe patiënten met SARS-CoV-2 op de IC bleef relatief laag met 16 opnames (-11%), waar dat vorige week 18 opnames waren.

B) Vaccineffectiviteit tegen ernstige COVID-19

Sinds 2 augustus 2022 heeft de vier-wekelijkse rapportage over de COVID-19-ziekenhuisopnames en hun vaccinatiestatus een andere opzet. Het rapport beschrijft sindsdien de incidentie van COVID-19 ziekenhuis- en IC-opnames voor verschillende leeftijdsgroepen met verschillende vaccinatiestatusen, en rapporteert een relatief risicoverschil (RRV) in plaats van vaccineffectiviteit.

De rapportage die op 27 september uitkomt, is gebaseerd op gegevens over ziekenhuisopnames van 15 maart 2022 t/m 18 september 2022.

De incidentie van ziekenhuis- en IC-opnames in deze periode is ten opzichte van de vorige rapportage laag gebleven in alle leeftijdsgroepen voor zowel ongevaccineerde als gevaccineerde personen.

In de laatste 8 weken (25 juli 2022 t/m 18 september 2022) was de incidentie van ziekenhuisopnames het hoogst in ongevaccineerde 80-89-jarigen. De incidentie van IC-opnames was het hoogst in de leeftijdsgroep 70-79 die gedeeltelijk of volledig de basisvaccinatie heeft gekregen.

In deze periode hadden personen in de leeftijdsgroep vanaf 60 jaar die de herhaalprik hebben gekregen een 22% lager risico op ziekenhuisopname dan personen die alleen de basis- en boostervaccinatie hebben gekregen (relatieve risicoverschil (RRV) -22% (95% BI -30;-12)). Het risico op

ziekenhuisopname bij personen die de booster hebben gekregen was 47% lager ten opzichte van personen die alleen de basisserie hebben gekregen (RRV -47% (95% BI -53; -39)).

Omdat mensen met verschillende vaccinatiestatusen ook kunnen verschillen in kwetsbaarheid (onderliggende aandoeningen) en het aantal infecties dat zij hebben doorgemaakt, geeft de vergelijking tussen personen met verschillende vaccinatiestatusen niet alleen het effect van vaccinatie weer.

C) Rioolwatersurveillance

In week 37 (12-18 september) bleef de landelijk gemiddelde virusvracht ongeveer gelijk aan die van de vorige week, deze steeg zeer licht met 0,3% naar een waarde van 662 x 100 miljard virusdeeltjes per 100.000 inwoners. Het rioolcijfer was met name in Amsterdam e.o. en in Limburg-Noord hoog vergeleken met de andere regio's. In de eerste helft van week 38 (19-21 september) werd ongeveer eenzelfde beeld waargenomen: er vond (vooralsnog) een lichte stijging plaats van 6,3%, naar een waarde van 704 x 100 miljard virusdeeltjes per 100.000 inwoners. Het rioolcijfer was met name hoog in IJsselland en Kennemerland.

In de meest recent geteste rioolwatermonsters (uit week 37) was de omikronvariant BA.5 wederom het meest prevalent. De specifieke mutaties voor de BA.4-variant werden ook nog steeds in meerdere rioolwatermonsters gedetecteerd en er werd nog in één monster de deltavariant gevonden.

D) Kiemsurveillance/virusvarianten

De omikronvariant heeft tot op heden vijf subvarianten die met extra aandacht worden gevolgd: de zogenaamde BA.1, BA.2 (inclusief subvariant BA.2.75 en BA.2.12.1), BA.3, BA.4 (inclusief subvariant BA.4.6) en BA.5-varianten. Subvariant BA.5 is in juni dominant geworden in Nederland.

Sinds juni 2022 wordt in verschillende landen een toename van een subvariant van BA.4 gezien: de BA.4.6. Deze variant is ook al sinds juni te zien in de kiemsurveillance. De afgelopen weken neemt deze variant toe. Sinds juli 2022 wordt in verschillende landen een subvariant van de BA.2 gezien: de BA.2.75. Ook deze variant zien we in de kiemsurveillance toenemen. Het is nog te vroeg om te kunnen inschatten of dit zal leiden tot een toename in aantal corona-infecties, los van een verwachte toename door het seizoenseffect. Zowel BA.4.6 als BA.2.75 lijken door kleine specifieke veranderingen de opgebouwde afweer tegen COVID-19 (door vaccinatie of een infectie) gemakkelijker te kunnen omzeilen. Er zijn geen aanwijzingen dat deze varianten meer ziekmakend zijn dan de overige omikronvarianten. In een aantal landen om ons heen lijken deze varianten net als in Nederland langzamerhand toe te nemen.

De prognose voor verdere ontwikkeling van het aandeel van BA.4.6 en BA.2.75 op basis van de meest recente gegevens uit de kiemsurveillance suggereert dat een van deze varianten mogelijk later dit jaar dominant kan worden. Echter, de onzekerheidsmarge is nog erg groot. Het zou ook kunnen dat meerdere varianten, inclusief BA.2.75 en BA.4.6 naast elkaar blijven circuleren. Deze prognoses worden wekelijks bijgewerkt met nieuwe data uit de kiemsurveillance.